

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

סיכוך סוכה בנסרים

(י"ד א') **משנה:** מסככין בנסרים. דברי רבי יהודה. ורבי מאיר אוסר (מדרבנן).

נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים, כשרה, ובלבד שלא יישן תחתיו (דנסר רחב ארבעה, סכך פסול הוא¹).

אמר רב: מחלוקת בנסרין שיש בהן ארבעה (שרוב תקרות הבית עשויות מהן), דרבי מאיר אית ליה גזרת תקרה², ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה. אבל בנסרין שאין בהן ארבעה (שאינן רוב תקרות עשויות מהן), דברי הכל כשרה.

ושמואל אמר: בשאין בהן ארבעה מחלוקת. אבל יש בהן ארבעה, דברי הכל פסולה.

(ומקשה) אין בהן ארבעה ואפילו פחות משלשה הא קנים בעלמא נינהו.

(ומתיר) הכי קאמר יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה. פחות משלשה דברי הכל כשרה, מ"ט קנים בעלמא נינהו. כי פליגי משלשה עד ארבעה, מר סבר כיון דליתנהו שיעור מקום לא גזרינן, ומר סבר כיון דנפקי להו מתורת לבוד גזרינן.

תניא כוותיה דרב, **תניא** כוותיה דשמואל.

תניא כוותיה דרב: סככה בנסרים של ארז שאין בהן ארבעה, דברי הכל כשרה. יש בהן ארבעה, רבי מאיר פוסל, ורבי יהודה מכשיר. אמר רבי יהודה: מעשה בשעת הסכנה שהביאנו נסרים שהיו בהן ארבעה וסיככנו על גבי מרפסת, וישבנו תחתיהן. אמרו לו: משם ראייה? אין שעת הסכנה ראייה.

(י"ד ב') אתמר, הפכן על צידיהן³ -

רב הונא אמר: פסולה⁴.

ורב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי: כשרה⁵.

אי קלע רב נחמן לסורא. עול לגביה רב חסדא ורבה בר רב הונא, אמרי ליה: הפכן על צידיהן מהו? אמר להו: פסולה, נעשו כשפודין של מתכת.

¹ כדאמר בגמרא, לרב אליבא דרבי מאיר, ולשמואל לדברי הכל. וסוכה כשרה, וכגון דיהביה אצל הדופן, דסכך פסול אינו פוסל מן הצד אלא בארבע אמות, דאמרינן דופן עקומה. רש"י.

² אי מכשרת בהו אתי למימר: מה לי לסכך באלו, מה לי לישב תחת קורות ביתי, אף היא בנסרים מקורה. והוא ודאי פסול, דסוכה אמר רחמנא, ולא ביתו של כל ימות השנה. רש"י.

³ נסרים שיש בהם ארבעה שסיכך בהן, ולא הטיל רחבן על הסוכה אלא השכיבן על צידן, שהוא פחות משלושה. רש"י.

⁴ כדמפרש לקמן, דכיון דיש שם פסול עליהן, נעשו כשפודין של מתכת, הפסולין לסכך בכל ענין שהופכן.

⁵ דטעמא משום גזירת תקרה, וכי האי גוונא לא עבדי אינשי תקרה. רש"י.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

באיזה נסרים נחלקו במשנה: פסקו רי"ף ורא"ש ורוב הראשונים כשמואל, שבנסרים שיש בהם ארבעה, דברי הכל פסולה. ובמחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה, פסקו כרבי יהודה שהכשיר בנסרים שאין בהם ארבעה. והראב"ד וריטב"א פסקו כרבי מאיר וכרב. וכתב הרא"ש, 'והכל עולה לסגנון אחד'.⁶ וכן פסק השו"ע.⁷

הפכן על צידיהן: פסקו רי"ף, רמב"ם, ורא"ש, כרב הונא ורב נחמן, דכיון דיש שם פיסול עליהן, נעשו כשפודין של מתכת הפסולים לסכך בכל ענין שהופכן. וכן פסק השו"ע.⁸

סיכוך בנסרים בשעת הדחק: כתב ריטב"א, ושמעינן מינה, שכל שפסולו מדבריהם משום גזירה, מסככין בו בשעת הסכנה דלא אפשר בכשרות, ומברכין על ישיבתה.^{9,10}

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות סוכה, סימן תרכט)

יח. וכן אסרו לסכך בנסרים שרחבן ארבעה, אפלו הפכן על צדן שאין בהם ארבעה; ואם אין ברחבן ארבעה, כשרים, אפלו הם משפים שדומים לכלים, ונהגו שלא לסכך בהם כלל.

⁶ אמנם הריטב"א כתב, ובודאי דלגבי הא לא נפקא לן מינה מידי, אי פסקינן כרבי מאיר אליבא דרב או כרבי יהודה אליבא דשמואל, וכולה חד עניינא, למפסל בנסרים שיש בהן ארבעה בלחוד. אלא דנפקא לן מינה פלוגתא דפליגי בסיפא (ט"ו א') בתקרה שאין עליה מעזיבה. דאי הלכה כרבי מאיר בהא, הוא הדין בסיפא, ואי הלכתא כרבי יהודה בהא, הלכתא כותיה בסיפא. וקיימא לן כרבי מאיר בתרווייהו. מפי מורי רבי נר"ו.

⁷ או"ח תרכט, יח. מקורות: ראשונים (הו"ד ברא"ש). רא"ש (סי' כח). רמב"ם (הל' סוכה ה, ז). ריטב"א (ד"ה איכא מאן דפסק).

⁸ או"ח תרכט, יח. מקורות: רא"ש (סי' כח). רמב"ם (הל' סוכה ה, ז).

⁹ דאילו לא היו מברכין בה בשעת הסכנה, מה ראייה מייתי מינה רבי יהודה? הא ודאי מכיון דלא מברכין בה כלל, שמע מינה דפסולה מדרבנן! אלא ודאי כדאמרן. ובפרק לולב וערבה (ל"א ב') מוכח בהדיא שכן הדין בכל פסולי ארבעת מינין שבלולב שהן מדבריהם, שנדחין בזמן מצות לולב של תורה בשעת הסכנה, דלא אפשר אלא בהכי. ריטב"א.

¹⁰ והמשנ"ב (תרכט, יח, ס"ק נ) כתב בשם הפוסקים, דבשעת הדחק, יכול לסכך בנסרים שיש בהם ד' טפחים, וכן בכל דבר שאסרו חכמים משום גזירה. אכן לענין ברכה, יש דעות בפוסקים. וכתב שבח"י הרשב"א בענייננו, דעתו נוטה דיכול לברך (אולי כוונתו לריטב"א הנ"ל, אבל צ"ב שכן הריטב"א הכריע כן להדיא). מקורות: ריטב"א (י"ד ב', ד"ה תניא כותיה דרב).